

ภาพ : สสว.

โลจิสติกส์โอท็อป...

ปัญหา ไม่ได้อยู่ที่เงิน

โอท็อปที่หลายกระทรวงเข้ามาพัฒนา นำแปลกใหม่ว่าทำไมเองบางปริมาณไม่พอเหมาะ โอท็อปก็ดูเหมือนจะยังเผชิญกับปัญหาเดิมๆ ตั้งแต่เรื่องดีไซน์ เรื่องตลาด การรวมกลุ่ม ปัญหาการถือปี่ ปัญหาเหล่านี้ เรามักจะแก้ด้วยเงิน เช่น ทุ่มงบฯ เพื่อจ้างที่ปรึกษา ของบฯ เพื่อจัดอบรม จัดงานแสดงสินค้า อันนั้นเป็นภาพรวมที่เราต่างก็มองว่า "จำเป็น" แต่จากการลงไปศึกษาสำรวจแล้วพบว่า หลายๆ ปัญหาที่มีการแก้ด้วยเงินนั้น ไม่อาจจะเข้าถึงปมปัญหาได้ เท่ากับการสำรวจความคิดเห็นในพื้นที่แล้วแก้ปัญหาจากล่างขึ้นบนอีกด้วย

การศึกษาวิจัยเรื่อง "การศึกษาเพื่อพัฒนาขีดความสามารถด้านโลจิสติกส์และโซ่อุปทานสำหรับผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่น" ภายในงาน The 6 th Thailand International Logistics Fair 2009 ที่จัดขึ้นเมื่อวันที่ 9-11 กันยายน 2009 ที่ผ่านมานั้น เป็นผลจากการวิจัยของ รศ.ดร.วลัยลักษณ์ อัครธีรวงษ์ ภาควิชาสถิติประยุกต์ คณะวิทยาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เป็นผู้วิจัย

โดยการวิจัยครั้งนี้มีการศึกษากลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชนในพื้นที่จังหวัดชลบุรี นครนายก ปราจีนบุรี นครปฐม และราชบุรี โดยเข้าไปศึกษาจากกลุ่มผลิตภัณฑ์ 5 ประเภท คือ 1.อาหาร 2.เครื่องคัม 3.เสื้อผ้า 4.ของใช้ ของที่ระลึก และ 5.สมุนไพร จากงานวิจัยในครั้งนี้มีการเสนอแนะปัญหาและเสนอแนะเรื่องของการระดมการจัดกรกับสินค้าโอท็อปอย่างมีระบบ

โอท็อปแท้...ยังขาดศักยภาพ

ในงานวิจัยชิ้นนี้ มีการพูดถึงกลุ่มของโอท็อป ซึ่งมี 3 กลุ่ม คือกลุ่มโอท็อปเทียม เป็นโอท็อปที่มาจากเอสเอ็มอี กลายพันธุ์มาเป็นโอท็อป และกลุ่มผู้ประกอบการที่มีหน้าที่เป็นนายหน้ารับสินค้าจากชาวบ้านอีกทีกับกลุ่มที่เป็นโอท็อปแท้ สินค้าชาวบ้านชุมชน กลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่มีการพูดถึงในวันนั้น

ปัญหาของโอท็อปแท้ เป็นกลุ่มที่ขาดศักยภาพในหลายๆ ส่วนด้วยกัน รศ.ดร.วลัยลักษณ์แนะว่า หากจะแก้ไขปัญหาคือต้องแยกกลุ่มให้ชัดเจน ในส่วนของโอท็อปแท้ที่ยังขาดศักยภาพนั้น จากตัวอย่างของกลุ่มจังหวัดที่ลงไปศึกษา เราพบว่าปัญหาสำคัญคือการถือปี่สินค้า การนำชาวบ้านไปร่วมงานจากกลุ่มที่ประสบความสำเร็จ ได้ทั้งส่วนของงบนำไปพัฒนาเพิ่มเติม แต่ในขณะเดียวกัน เราเห็นว่าสินค้าที่เหมือนๆ กันในโอท็อปด้วยกัน ทั้งรูปร่างหน้าตา แพคเกจจิ้งของสินค้า จนทำให้สินค้าโอท็อปตลาดในเวลา

การที่โอท็อปหลายรายมีสินค้าคล้ายคลึงกัน อาจจะไม่ได้มาจากชุมชนอย่างเดียว แต่นโยบายจากภาครัฐก็มีส่วนด้วย

ประเด็นต่อมาคือสินค้าโอท็อปบางอย่าง ไม่มีที่ติดต่อกับซัดเจน หรือเป็นหลักแหล่งในการออกงานแสดงสินค้าแต่ละครั้ง หากผู้บริโภคหรือผู้ประกอบการต้องการแหล่งที่มาเพื่อที่จะสั่งจริงๆ กลับไม่มี หรือเมื่อเข้าไปถึงชุมชนแล้วก็ยังไม่เจออยู่

ในขณะที่ชาวบ้านเอง หากจะนำสินค้าของตัวเองเข้าไปจำหน่ายในชุมชน ต้องมีค่าขนส่ง ซึ่งหากเป็นสินค้าประเภทอาหาร มีวันหมดอายุ

ไอทีอป

ค่าน้ำมัน อาจจะไม่คุ้มกัน ในส่วนของชุมชน ไม่มีการจัดพื้นที่กระจายรับรายจ่าย มักใช้วิธี จดจำ จึงไม่ทราบต้นทุนที่แท้จริง ทำให้ไม่สามารถนำมาคำนวณเป็นต้นทุนที่ถูกต้อง รวมทั้งวางแผนการผลิตได้

แนะนำของเก่าเอามาทำใหม่

ในงานวิจัยนี้แนะนำว่า ควรจะมีการจัดทำศูนย์กระจายสินค้าแต่ละจังหวัดขึ้น หมายถึงศูนย์ประจำจังหวัดที่หลายๆ จังหวัด มีในเวลานี้ แต่กลายเป็นศูนย์ร้าง ในขณะที่ต้องนำกลับมาอัปเดตใหม่ โดยอยู่ภายใต้ การดูแลของผู้ว่าราชการจังหวัด มีหน้าที่ ในการเชื่อมโยงชุมชนกับหน่วยงานราชการ ต่างๆ

ในระดับภูมิภาคจะต้องมีศูนย์แสดง สินค้าเพื่อนำสินค้าวัตถุดิบจากแต่ละจังหวัด ไปจัดจำหน่ายและเชื่อมต่อกับตลาดภาค อื่นๆ เพื่อการแลกเปลี่ยน ไม่เสียเวลาใน การเดินทาง คือไปแล้วสามารถที่จะได้

สินค้าครบตามที่ต้องการ รวมทั้งการแลกเปลี่ยนวัตถุดิบ และประสานกับสถาบันการศึกษาในท้องถิ่นที่มีบทบาทในการพัฒนา วิจัยระหว่างกันอีกด้วย

ในส่วนของกลุ่มชาวบ้านที่จะต้องมา เชื่อมโยง ก็คือต้องเป็นการรวมกลุ่มของ ผลักดันทำให้เป็นสินค้าประจำจังหวัด หรือ สร้างแบรนด์จังหวัดให้เกิดขึ้น โดยเป็น แพ็กเกจเดียวกันในแต่ละจังหวัด ซึ่งหมายถึง การที่จะต้องมาบริหารจัดการภายใน ชุมชน เพื่อหาสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ของ ชุมชนจริงๆ

ไอที...มีแล้ว แต่ต้องปรับใหม่

เทคโนโลยีสารสนเทศ (IT Function) ที่ เราเห็นว่ามีเว็บไซต์รวบรวมไอทีอปทั่ว ประเทศ แต่ไม่มีการพัฒนา เป็นแค่โคเร็ก ทอรีเท่านั้น รศ.ดร.วลัยลักษณ์มองว่า สิ่ง ที่ น่าจะบวกเข้าไป หรือทำใหม่เลย ก็คือการ ให้ความสำคัญกับข้อมูลของแต่ละ ผลักดัน โดยการลงทุนในรายละเอียด เช่น วัตถุดิบ ปริมาณการผลิต ที่อยู่ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้ประกอบการที่ ต้อง การเชื่อมต่อกันกับชุมชน สามารถที่จะ วางแผนการผลิตและมองหาวัตถุดิบที่ ต้องการได้อีกด้วย

โดยรูปแบบของเว็บไซต์จะต้องเป็นทั้ง ศูนย์ข้อมูล ตลาดซื้อขายออนไลน์ คล้าย อีเบย์ ทั้งระดับส่งออกในประเทศและใน ระดับชุมชนอีกด้วย